

Eerste pups outcross Saarlooswolfhond geboren

De Algemene Vereniging van Liefhebbers voor Saarlooswolfhonden (AVLS) heeft een plan van aanpak opgesteld met als doel de hoge onderlinge verwantschap tussen de honden op termijn te laten afnemen. Dat is hard nodig omdat anders de inteelttoename in de toekomst niet meer beheersbaar zal zijn. Gevolgen daarvan zouden zijn dat erfelijke gebreken toenemen en de vruchtbaarheid verder afneemt.

De geschiedenis van de Saarlooswolfhond, in 1975 als ras erkend, is onlosmakelijk verbonden met Leendert Saarloos uit Dordrecht. In de jaren dertig van de vorige eeuw wilde hij een hondenras fokken met een aantal goede eigenschappen, zoals het uithoudingsvermogen en de kracht van de wolf in combinatie met de werklust van de Duitse herder. Aan de basis stonden een Duitse herder en een Europese wolvin. Net als zijn voorouder de wolf is deze hond sociaal en voorzichtig. Dat maakte hem geschikt als blindengeleidehond, waarvoor hij vooral in de jaren vijftig en zestig gebruikt werd. Andere kenmerken zoals onafhankelijkheid en

eigenzinnigheid hebben tot gevolg dat het geen ras is voor 'beginners'. De selectie tegen agressiviteit is gelukt, maar het beperkte aantal voorouders leidt tot hoge verwantschap die steeds meer problemen gaat geven.

In dit artikel wordt beschreven hoe de Algemene Vereniging van Liefhebbers voor Saarlooswolfhonden (AVLS) het outcross-programma aanpakt, de geboorte van het eerste outcross-nest wordt gemeld en de theorie achter de outcross wordt gepresenteerd.

De aanpak door de AVLS

De AVLS staat op het standpunt dat als we

nu niets doen, het in de toekomst steeds moeilijker wordt om fokcombinaties te vinden zonder het risico van lijders aan erfelijke gebreken. Op termijn wil de AVLS het aantal onverwante fokdieren in de populatie vergroten door druppelsgewijs niet-verwante dieren van een ander ras in te kruisen. Dat gebeurt druppelsgewijs om de rastypische eigenschappen van de Saarlooswolfhond ook voor toekomstige generaties te behouden.

Voor de eerste outcross is gekozen voor een Zwitserse witte herderreu (ZWH) die aan alle gestelde criteria in het plan van aanpak voldoet en bewezen heeft goed te vererven. Het plan van aanpak is geschreven op verzoek van de Raad van Beheer. De ZWH-reu is gekoppeld aan een rastypische Saarlooswolfhonden teef die ook aan alle gestelde criteria voldoet.

In de nacht van 14 op 15 augustus 2014 werden twee reutjes en een teefje ter wereld gebracht. Allen wolfsgrauw. Het was echter een zware bevalling omdat de

Twee pups van Saarloos wolfhond, 5 weken oud

Johan Berends

Reutje en teefje van de outcross 5 weken oud

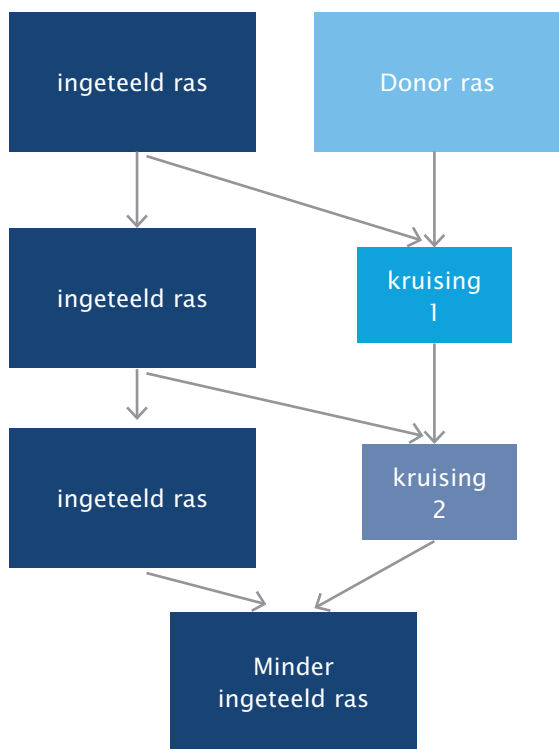

Reinier van Wattum

Twee reutjes geboren uit outcross; pups 6 weken oud

Ingeborg Peper

1. selecteer donorras:
 - lage genetische afstand
 - uiterlijk gelijkend
 - zelfde gebruiksdoel
2. selecteer gezonde reuen uit donorras en kruis met beperkt aantal fokteven
3. beoordeel pups op rasstandaard, gedrag etc. en kruis alleen de beste pups opnieuw
4. beoordeel ook de tweede kruising en zet de beste pups in
5. neem de pups van de volgende kruising (87,5% eigen bloed) op in het ras

Figuur 1: Systematische inkruising van een donorras en selectie van nakomelingen gericht op het verlagen van de inteelt in een ras

eerste pup dwars lag, net voor het geboortekanaal. Met een keizersnede werden de pups gehaald. Ze hadden allen een geboortegewicht van rond de 550 gram.

Reutje outcross 6 weken oud

Met zes weken werden ze onderzocht door de dierenarts en alle drie werden kerngezond verklaard. Toen werd ook duidelijk hoe groot en stevig ze zijn met gewichten van respectievelijk 5,8, 5,6 en 5,2 kilo. De karakters van de outcrosspups zijn heel rustig, niet van hun stuk te brengen, nieuwsgierig zoals pups moeten zijn en sociaal tegenover andere dieren en mensen. Maximaal twee pups uit dit outcrossnest, die op alle beoordelingspunten het hoogst scoren, zullen later worden ingezet in een terugkruising met een Saarlooswolfhond. Intussen gaat de selectiecommissie voor een volgende outcross op zoek

naar een ander ras, dat uiteraard ook aan de gestelde voorwaarden moet voldoen.

Wanneer is outcross aan de orde?

Een outcross is aan de orde wanneer een ras dreigt uit te sterven door een sterke inteelttoename en erfelijke gebreken frequent voorkomen. In een dergelijke situatie is het alleen nog mogelijk combinaties tussen reuen en teven te maken waarbij het risico heel groot is dat er lijders aan recessieve erfelijke aandoeningen geboren worden. De uitvoering van een outcross is op de volgende wijze beschreven in het handboek 'Het fokken van rashonden', dat in 2012 is uitgegeven door de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland: 'Het inkruisen dient in een beperkt deel van het ras planmatig opgezet te worden. Het heeft tot doel de verwantschap in het ras te laten afnemen door het inzetten van niet verwante dieren van een ander ras. Maar tegelijkertijd wil je de eigenschappen van het eigen ras vasthouden.'

Hoe kan een outcross uitgevoerd worden?

Gecontroleerd planmatig inkruisen vindt plaats volgens het schema in figuur 1. Allereerst wordt er een selectie gemaakt van een ras dat voor inkruisen in aanmerking komt aan de hand van drie vragen: wat is de genetische afstand tot het ras, hoe groot zijn de fenotypische verschillen en is er overeenkomst in het gebruiksdoel? Het handboek geeft vervolgens aan dat: 'binnen dit in te kruisen ras een beperkt aantal reuen geselecteerd wordt waarvan veel bekend is (o.a. over erfelijke aandoeningen). Deze reuen worden toegewezen aan een beperkt deel van de fokteven van

Volwassen Saarloos wolfhond

het te verbeteren ras (maximaal 20%). Het gekruiste nest wordt vervolgens streng beoordeeld naar gedrag, gezondheid, uiterlijk en gebruiksdoel (de rasstandaard). Alleen de reuen en de teven die op deze onderdelen overeenkomsten hebben met het eigen ras mogen ingezet worden in een terugkruising met het eigen ras. Dieren die te weinig overeenkomst vertonen om mee verder te fokken, worden op jonge leeftijd gecastreerd.* Ook de nestjes uit de tweede (terug)kruising worden streng beoordeeld en als ze niet gebruikt mogen worden voor de fokkerij, gecastreerd. De overgebleven reuen en teven met 25% vreemd bloed leveren een aanzienlijke bijdrage aan het vergroten van de

populatie van fokreuen en fokteven en verlagen de gemiddelde inteelt'.

* In afwijking hiervan heeft de AVLS besloten de nakomelingen uit de outcross niet te castreren wanneer er niet verder mee gefokt mag worden. Wel is contractueel vastgelegd met de pupkopers dat als blijkt dat de nakomelingen op de leeftijd van achttien maanden niet in voldoende mate aan de rasstandaard voldoen, zij uit de bijlage van het stamboek geschreven worden.

Het vervolg bij de AVLS

Eind 2014, begin 2015, wordt er door de selectiecommissie een bijeenkomst voor de leden van de AVLS georganiseerd waar de effecten van de outcross en de voorstellen voor een eventueel nieuwe outcross besproken zullen worden. In de loop van 2015 zal een tweede outcross plaatsvinden. De selectiecommissie onderzoekt nog welk door de leden voorgesteld ras, de criteria het dichtst benadert. Ook zijn er, in het kader van verantwoord fokken, gesprekken gaande om de financiële haalbaarheid van DNA-testen op een aantal Saarlooswolfhonden uit te voeren. Met deze techniek kan worden vastgesteld welke honden het minst aan elkaar zijn verwant in het zuivere ras.

Als het in de toekomst mogelijk is fokcombinaties te maken met behulp van deze techniek, zullen de fokkers van de AVLS beter gebruik kunnen maken van de variatie die in het eigen ras aanwezig is. ●

Meer informatie

voor meer informatie over dit ras, zie www.avls.nl

In memoriam: Jan Sunter

Tot onze grote schrik kregen we het bericht dat op 14 oktober Jan Sunter is overleden. Na zijn pensioen is hij altijd heel actief geweest in de runderwereld. We kenden hem als een van de mensen van het eerste uur van Stichting de Witrik. Vanaf 2002 zat hij in het bestuur. Hij had heel veel kennis over de Witrikfokkerswereld. Hij keurde en registreerde nauwkeurig de nieuwe aanwinsten, wist wie welke Witrik had en verzorgde de Witrikbode (met de limerick). Vorig jaar tijdens de strategiedagen over de fokkerij van de Witrik was hij nauw betrokken bij de plannen die daar ontstonden voor het behoud van de kleurslag. Als lid van de foktechnische commissie heeft hij niet alleen mede het fokdoel voor de Witrikken opgesteld, maar hij zorgde ook dat die plannen uitgevoerd konden worden. Daarnaast is hij lange tijd een vertrouwd gezicht geweest op de Kleine Fokkerij Groep rund (KFG). Zijn overlijden is een groot verlies voor de zeldzame rassenwereld, in het bijzonder voor Stichting de Witrik. We zullen hem missen en wensen degenen die achterblijven heel veel sterkte toe.